

MY BODY IS MY OWN

CLAIMING THE RIGHT TO AUTONOMY AND SELF-DETERMINATION

PODER TOMAR DECISIONES
WHOLENESS СОПРОТИВЛЕНИЕ
LAS NUEVAS FORMAS DE VER LA MASCULINIDAD
AUTONOMISER
CHOICE
PROTECTION
ADVOCACY
COMUNIDAD
Права
RESTRICTIONS
العقدار الحر
LOVE
MOR CORPS
ОТХОЩЕНИЯ
HANDS OFF
المساواة بين الجنسين
Equilibrium
Выражение
PONER FIN A LA VIOLENCIA
DETERMINATION
LE POUVOIR DE CHOISIR

INDIVIDUAL
RELACIONES
законны حماية
POWER STRENGTH
LE POUVOIR DE CHOISIR
AUTONOMY
LIMITES AUTOSUFICIENTE
HEALTH FORCE
Гендерно-роль
GENDER EQUALITY
AUTONOMISER
ПОЛНОМОЧИЯ
ЦЕЛОСТНОСТЬ
SEXUAL AND REPRODUCTIVE RIGHTS
CONTROL
PROTECTION
PODER TOMAR DECISIONES
COMUNIDAD
HEALTH RIGHTS
WHOLENESS
RESISTENCIA BOUNDARIES
LOVE CORPS
BALANCE
STOP VIOLENCE
MY BODY
INDIVIDUAL
DETERMINATION
CHOICE

RIGHTS

 state of world population 2021

Suomennoksen on tehnyt

 Väestöliitto

Väestöliitto on YK:n seksuaali-
ja lisääntymisterveysjärjestö
UNFPA:n
kumppani Suomessa.

Alkusanat

Minun kehoni on minun.

Kuinka moni nainen ja tyttö voi vapaasti vaatia tätä?

Jokaisella meillä on kehollinen itsemääräämisoikeus ja sen vuoksi meillä on valta tehdä päätöksiä omasta kehostamme. Kaikkien meidän ympärillämme sekä yhteiskuntien tulee tukea näitä valintoja.

Kuitenkin miljoonilta ihmisiltä on viety pois oikeus kieltäytyä seksistä. Tai mahdollisuus valita kumppani avioliittoon tai lapsensaannin ajankohta. Monien oikeus viedään alkuperän, sukupuolen, seksuaalisen suuntautumisen, iän tai vammaisuuden vuoksi.

Heidän kehonsa eivät kuulu heille.

Naisten ja tyttöjen kehollisen itsemääräämisoikeuden riistäminen on väärin. Se aiheuttaa ja vahvistaa epätasa-arvoa ja väkivaltaa, jotka johtuvat sukupuoleen kohdistuvasta syrjinnästä.

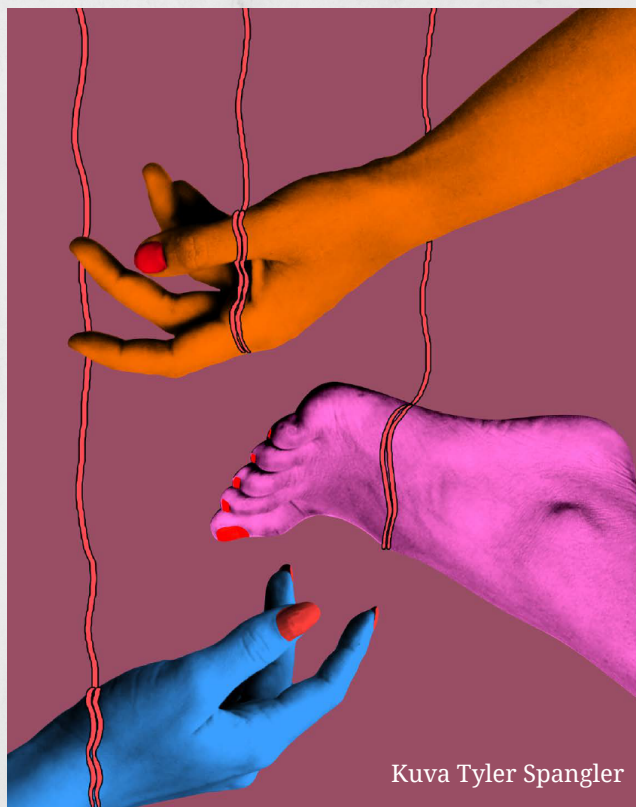
Kun naiset ja tytöt voivat tehdä perustavanlaatuisia valintoja omasta kehostaan, heidän tilanteensa paranee itsemääräämisoikeuden lisäksi myös terveyden, koulutuksen, tulotason ja turvallisuuden osalta. Nämä kaikki lisäävät osaltaan maailman oikeudenmukaisuutta ja ihmisten hyvinvointia, jotka taas hyödyttävät kaikkia.

UNFPA tukee naisia ja tyttöjä vaatimaan oikeuksiaan läpi heidän koko elämänsä. Vuodesta 1994 asti UNFPAn ohjelmia on ohjannut Kansainvälisen väestö- ja kehityskonferenssin toimintaohjelma, jossa naisten voimaantuminen ja itsemääräämisoikeus nähdään kestävä kehityksen keskiössä. UNFPA myös tukee ihmisiä, joiden itsemääräämisoikeutta usein poljetaan, kuten seksuaali- ja sukupuoli-

vähemmistöjä, vammaisia ihmisiä ja muita vähemmistöjä.

Tukemamme perhesuunnitteluohjelmat sekä lisäävät ehkäisyn saatavuutta että madaltavat esteitä palveluihin pääsyssä. Lisäksi voimaannutamme naisia päättämään omasta kehostaan. Esimerkiksi vuonna 2019 UNFPA hankki yli 128 miljoonaa e-pillerilaattaa ja jälkiehkäisyä sekä pitkäkestoisia ehkäisymenetelmiä.

Me tuemme ohjelmia, jotka kannustavat miehiä tasavertaiseen vanhemmuuteen ja kannustamme heitä kommunikoimaan kumppaneidensa kanssa seksuaali- ja lisääntymisterveydestä. Sitä kautta tuetaan naisten mahdollisuutta tehdä päätöksiä omasta seksuaali- ja lisääntymisterveydestään.

Kuva Tyler Spangler

UNFPAn äitiysterveysteen liittyvällä rahastolla (The UNFPA Maternal Health Thematic Fund) kehitetään palveluita, joiden avulla pelastetaan henkiä. Kätilöitä kouluttamalla ja varmistamalla, että kätilöitä on kaikilla alueilla, varmistetaan, että palvelut ovat saavutettavia ja edullisia.

Lisäksi Unicefin kanssa yhteisessä ohjelmassa työskennellään lapsiavioliittojen sekä naisten sukuelinten silpomisen lopettamiseksi. Lapsiavioliitot loukkaavat tyttöjen itsemääräämisoikeutta ja silpominen naisten ja tyttöjen kehollista koskemattomuutta.

Vuonna 2019 Nairobin huippukokouksessa, ICPD25:ssa valtiot, kansalaisyhteiskunta, kehitysinstituutiot ja muut toimijat vaativat kehollista itsemääräämisoikeutta ja koskemattomuutta kestävä kehityksen tavoitteiden saavuttamiseksi. Lisää vauhtia näille vaatimuksille saadaan vuonna 2021 Generation Equality Forum prosessissa, joka perustuu vuonna 1995 pidetyn neljännen naisten maailmankonferenssin yksittäisiin saavutuksiin sukupuolten tasa-arvon saavuttamiseksi vuoteen 2030 mennessä.

UNFPA korostaa Generation Equality Forumin "Kehollinen itsemääräämisoikeus ja seksuaali- ja lisääntymisterveys ja -oikeudet" -toimintakoalition johtajana sekä tässä State of World Population raportissa sitä, että kehollinen itsemääräämisoikeus kuuluu jokaiselle ja siitä on pidettävä kiinni.

Raportti paljastaa, miten vakavia kehollisen itsemääräämisoikeuden loukkaukset ovat: niistä moni on pahentunut koronapandemian vuoksi. Esimerkiksi tällä hetkellä ennätysmäärä naisia ja tyttöjä on vaarassa sukupuolistuneelle väkivallalle ja haitallisille perinteille, kuten lapsiavioliitoille.

Raportissa esitellään jo olemassa olevia ratkaisuja, mutta samalla korostetaan sitä, että sinänsä tärkeät nykyiset projektit tai palvelut eivät enää riitä. Tarvitaan uusia toimia.

Kestävän kehityksen saavuttaminen riippuu suurelta osin sukupuolten epätasa-arvon ja kaikenlaisen syrjinnän kitkemisestä sekä niitä ylläpitävien sosiaalisten ja taloudellisten rakenteiden muuttamisesta.

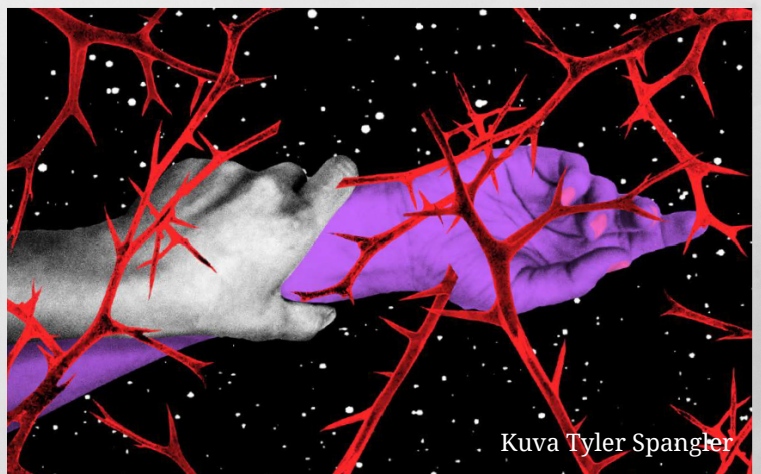
Tässä miehet ovat tärkeässä roolissa. Yhä useamman on luovuttava sellaisesta etuoikeudestaan ja valta-asemastaan, joka ei piittaa kehollisesta itsemääräämisoikeudesta. Näin päästään kohti oikeudenmukaisempaa elämäntapaa, joka hyödyttää meitä kaikkia. Lisäksi meidän kaikkien on vastustettava syrjintää aina kun kohtaamme sitä.

Yhteisöt ja valtiot voivat kukoistaa vasta sitten, kun jokaisella ihmisellä on valta tehdä päätöksiä omasta kehostaan ja tulevaisuudestaan.

Vaatikaamme siis jokaiselle yksilölle oikeutta päättää omasta kehostaan ja vapaudesta tehdä itsenäisiä ja tietoon perustuvia päätöksiä. Me kaikki haluamme tätä. Ja meidän kaikkien pitäisi saada se. Se on ihmisyyden keskiössä ja meidän ei tule koskaan hukata ymmärrystä siitä, miten paljon me kaikki olemme siitä riippuvaisia.

Tohtori Natalia Kanem

YK:n apulaispääsihteeri ja UNFPAn, YK:n seksuaali- ja lisääntymisterveysjärjestön pääjohtaja

Kuva Tyler Spangler

VALTA sanoa kyllä OIKEUS sanoa ei

Kehollinen itsemääräämisoikeus tarkoittaa sitä, että jokaisella on valta tehdä itsenäisiä päätöksiä omasta kehostaan ja tulevaisuudestaan ilman väkivaltaa tai pakottamista. Se on valtaa päättää milloin, kenen kanssa, ja haluaako ylipäättään harrastaa seksiä. Ja se on valtaa päättää milloin, kenen kanssa, ja haluaako ylipäättään lapsia. Ja se tarkoittaa mahdollisuutta päästä tarvittaessa terveydenhoitoon.

Tästä huolimatta, etenkin naisten ja tyttöjen ja oikeastaan lähes kaikkien ihmisten kohdalla, kehollinen itsemääräämisoikeus ei täysin toteudu. Tällä voi olla tuhoisia vaikutuksia heidän terveyteensä, hyvinvointiinsa ja mahdollisesti koko elämänsä. Kehollinen itsemääräämisoikeus liittyy keholliseen koskemattomuuteen, jolla tarkoitetaan sitä, että jokainen voi elää ilman pelkoa teoista, joihin ei ole antanut suostumustaan.

Kehollisen itsemääräämisoikeuden MITTAAMINEN

Termistä kehollinen itsemääräämisoikeus on tullut osa feministisen ja seksuaali- ja lisääntymisterveys ja -oikeuksia ajavan liikkeen sanastoa, mutta vieläkö sillä ei ole yksinkertaista määritelmää ja helppoja mittareita. Osana YK:n kestävän kehityksen Agenda2030 toimintaohjelmaa YK hyväksyi 17 kestävän kehityksen tavoitetta, joille asetettiin indikaattorit, jotka auttavat hallituksia seuraamaan tavoitteiden edistymistä ja saavuttamista. Yksi näistä tavoitteista on tavoite 5.6: seksuaali- ja lisääntymisterveyden ja -oikeuksien toteutuminen kaikille.

Kaksi indikaattoria mittaa tämän tavoitteen edistymistä. Ensimmäinen indikaattori 5.6.1. mittaa 15–49-vuotiaiden naisten määrää, jotka tekevät tietoisia päätöksiä omasta seksuaalielämästään, ehkäisyn käytöstä ja lisääntymisterveydestään. Toinen indikaattori 5.6.2. mittaa valtioiden määrää, joissa lait ja säädökset takaavat täyden ja tasa-arvoisen pääsyn yli 15-vuotiaille naisille ja miehille seksuaali- ja lisääntymisterveyspalveluihin ja mahdollisuuden kokonaisvaltaiseen seksuaalikasvatukseen. Yhdessä nämä indikaattorit merkitsivät läpimurtoa naisten toimijuuden mittaamisessa ja mahdollistivat ympäristön itsenäiselle päätöksenteolle.

VAIN 55 %
naisista voi tehdä itse päätöksiä kaikista kehollisen itsemääräämisoikeuden kolmesta ulottuvuudesta: terveydenhoito, ehkäisy ja suostumuksen antaminen.

Kuva Hülya Özdemir

Valta tehdä ITSENÄISIÄ PÄÄTÖKSIÄ omasta kehostaan

Pääsääntöisesti voidaan todeta, että itsemääräämisoikeus lisääntymisterveyteen liittyvässä päätöksenteossa ja mahdollisuus vaatia lisääntymisoikeuksiensa toteutumista on niillä naisilla, jotka voivat itse päättää terveydenhoidosta, ehkäisystä ja seksistä.

Kestävän kehityksen tavoitteiden indikaattori 5.6.1. perustuu naisten vastauksiin näihin kolmeen kysymykseen:

- 1 Kuka yleensä tekee päätöksen sinun terveydenhoidostasi?
- 2 Kuka yleensä tekee päätöksen siitä, voitko käyttää ehkäisyä?
- 3 Voitko sanoa ei puolisollesi tai kumppanillesi, jos et halua seksiä?

Lait, jotka tukevat tai rajoittavat päätöksentekoa

Kestävän kehityksen tavoitteiden indikaattori 5.6.2. tarkastelee lakeja, jotka takaavat täyden ja tasa-arvoisen pääsyn yli 15-vuotiaille naisille ja miehille seksuaali- ja lisääntymisterveyspalveluihin, siihen liittyvään tietoon ja kokonaisvaltaiseen seksuaalikasvatukseen. Tämä indikaattori mittaa sitä, onko tätä tukevia lakeja voimassa ja onko laissa mahdollisia rajoituksia, kuten ikärajoituksia tai puolison lupavaatimuksia.

Valtioissa, joita UNFPA seuraa:

80 %

:ssa

on seksuaaliterveyttä
ja -hyvinvointia tukevia lakeja

75 %

:ssa

on lakeja, jotka takaavat
tasa-arvoisen mahdollisuuden
ehkäisyyn

56 %

:ssa

on lakeja, jotka tukevat
kokonaisvaltaista
seksuaalikasvatusta

Kehollisen itsemääräämisoikeuden laajempi määritelmä

Kestävän kehityksen indikaattorin 5.6.1. kolmen ulottuvuuden lisäksi keholliseen itsemääräämisoikeuteen sisältyy muitakin osa-alueita, jotka on määritelty kansainvälisessä oikeudessa. Näitä ovat esimerkiksi oikeus päättää kenen kanssa menee naimisiin ja vain silloin kun molemmat ovat täysi-ikäisiä. Edelleen ihmisoikeussopimuksissa on asioita, jotka ovat kiisteltäviä tai ratkaisemattomia, kuten vapaaehtoinen seksityö ja sijaissynty.

Jotkut itsemääräämisoikeutta loukkaavat teot, kuten raiskaus, ovat kriminalisoituja ja yleisesti tuomittuja. Tästä huolimatta monia itsemääräämisoikeuden loukkauksia tapahtuu edelleen. Niitä ylläpidetään normeilla, perinteillä ja jopa laeilla, ja suurin osa niistä johtuu syvään juurtuneesta sukupuolten epätasa-arvosta.

Lapsiavioliitto

Tämä haitallinen tapa estää miljoonia tyttöjä ympäri maailmaa tekemästä päätöksiä heidän omasta elämästään.

Kokonaisvaltaisen seksuaalikasvatuksen kieltäminen

Nuoret voivat joutua kasvamaan aikuisiksi ilman tietoa kehostaan ja seksuaaliterveydestään. Ilman seksuaalikasvatusta, nuoret eivät voi tehdä tietoisia päätöksiä itsestään ja ihmissuhteistaan.

Pakotettu anaalitest

Kehollista itsemääräämisoikeutta rikkova ja ei-tieteellinen testi, jonka tarkoituksena on "todistaa" homoseksuaalinen käytös.

Pakkoavioliitto

Pakkoavioliitossa vaimoista tulee kauppatavaraa tai omaisuutta, mikä voidaan omistaa, ostaa, myydä tai vaihtaa ilman naisen omaa itsemääräämisoikeutta.

Kuva
Tyler Spangler

Homofobinen tai transfobinen raiskaus

Raiskaus ja muu seksuaaliväkivalta kohdistettuna seksuaali- ja sukupuoli vähemmistöihin, jonka tekijät luulevat virheellisesti ”parantavaksi” tai ”korjaavaksi” teoksi.

Avioliitossa tapahtuva raiskaus

Avioliitossa tapahtuva raiskaus tunnustetaan nykyisin törkeäksi ihmisoikeusloukkaukseksi. Kuitenkin joissakin maissa avioliitossa tapahtuvaa raiskausta ei ole kriminalisoitu.

Lisääntymiseen liittyvä pakottaminen

Käyttäytymistä, jossa toinen henkilö käyttää valtaa toisen henkilön lisääntymisterveyteen ja päätöksentekoon. Tämä voi olla esimerkiksi yritys saada toinen raskaaksi ilman toisen suostumusta, pakottamista abortin tekemiseen tai vaikuttamista toisen ehkäisyyn käyttöön esimerkiksi ottamalla kondomin pois ilman toisen suostumusta.

Pakkosterilisaatio tai pakotettu ehkäisy

Joissakin valtioissa vammaiset ihmiset, alkuperäiskansaan kuuluvat ihmiset ja vainotut vähemmistöt, ja lisäksi joissakin tapauksissa yleisesti naiset, ovat joutuneet pakotetusti käyttämään ehkäisyä tai heidät on pakkosterilisoitu.

”Neitsyystestit”

Itsemääräämisoikeuksia rikkova ja eettieteellinen testi, jonka tarkoituksena on ”todistaa”, että tyttö tai nainen ei ole harrastanut yhdyntää.

Naisten sukuelinten silpominen

Naisten sukuelinten silpominen rikkoo naisten ja tyttöjen ihmisoikeuksia ja sen tarkoituksena on kontrolloida heidän seksuaalisuuttaan ja kehoaan.

Kunniamurha

Kunniamurhia tapahtuu yhteisöissä, joissa niin sanottu perheen ”kunnia” nähdään tärkeämpänä kuin ihmisen henki. Yleensä kunniamurha kohdistuu naiseen, joka rikkoo tiettyjä normeja tai käytänteitä.

”Raiskaajan kanssa avioliittoon” -laki

Joissakin valtioissa mies välttää tuomion raiskauksesta, mikäli hän menee naimisiin raiskatun kanssa.

Kuva Rebeka Artim

Itsemääräämisoikeuden PUOLUSTAMINEN

Me voimme ja meidän pitää mahdollistaa jokaiselle itsemääräämisoikeus. Ensimmäinen askel on ilmaista ja vahvistaa itse käsitettä. Liian moni ihminen on tietämätön omista oikeuksistaan tehdä päätöksiä omasta kehostaan ja tulevaisuudestaan.

Koulutus on avainasemassa. Koulutetut naiset todennäköisemmin tekevät itse omat päätöksensä ehkäisystä ja terveydenhuollosta ja voivat päättää, haluavatko harrastaa seksiä. Kokonaisvaltainen seksuaalikasvatus – tarkoittaen ikätasoista, oikeaa tietoa seksuaali- ja lisääntymisterveydestä ja -oikeuksista – on erityisen tärkeää, ja lisäksi se estää suunnittelemattomia raskauksia ja seksitauteja sekä antaa lähtökohdat itsemääräämisoikeuden toteutumiseen. Se myös opettaa kunnioitusta, suostumusta ja tasa-arvoa, jotka ovat itsemääräämisoikeuden toteutumisen osalta keskiössä.

Sosiaalisista normeista on tultava tasa-arvoisempia. Parantamalla naisten mahdollisuuksia elinkeinoon ja johtorooleihin yhteisössä ja muualla, voi lisätä heidän valtaansa tehdä päätöksiä heidän omasta taloudestaan ja omasta kehostaan. Edistyminen riippuu olennaisesti siitä, että miehet ovat halukkaita väistymään johtavista rooleista, jotka ylläpitävät miesten valtaa ja valintoja naisten vallan ja valintojen kustannuksella.

Terveydenhuollon tarjoajilla on merkittävä rooli tietoa ja hoitoa tarvitsevien henkilöiden

kehollisen itsemääräämisoikeuden ylläpitämisessä ja vahvistamisessa. Terveydenhuollon asiakkaiden on oltava tietoisia oikeuksistaan ja heiltä on kysyttävä suostumus. Terveydenhuollon ohjeet ja koulutukset lainvaatimuksista sekä sukupuolisensitiivisyydestä voivat auttaa terveydenhuollon tarjoajia aktiivisesti tukemaan asiakkaiden kehoallista itsemääräämisoikeutta.

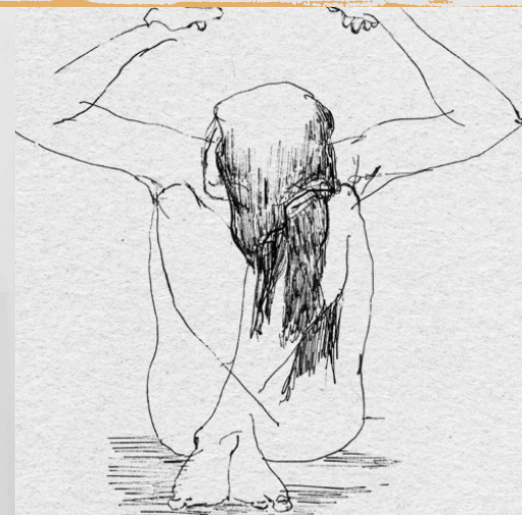
Laeilla voi olla merkittävä vaikutus naisten oikeuksiin, sukupuolten tasa-arvoon ja seksuaali- ja lisääntymisterveyteen. Niiden on oltava linjassa kansainvälisesti sovittuihin ihmisoikeusperiaatteiden ja -sitoumusten kanssa. Lakeja on myös arvioitava sukupuolen ja syrjimättömyyden näkökulmasta. Oikeuslaitoksen ja poliisin on oltava tietoisia näistä laeista ja toimintatavoista. Lakien on perustuttava järkevään politiikkaan ja lisäksi on vaadittava investointeja, jotta niistä tulee todellisuutta.

Muutosta on arvioitava luotettavien tietojen perusteella. Tietoa on analysoitava ainakin alueen, tulotason, sukupuolen, iän, alkuperän, vammaisuuden ja muiden muuttujien näkökulmista. Näin voidaan tunnistaa ryhmiä ja yhteisöjä, joilla on syrjäytymisen riski ja jotka tarvitsevat lisätukea. Merkittävä ja kestävä muutos riippuu osallisuudesta ja inklusiivisuudesta. Ketään ei saa jättää jälkeen.

KAIKKIEN VAATIMA itsemääräämisoikeus

Yhteisömme ja valtiomme voivat kukoistaa vasta sitten, kun jokaisella ihmisellä on valta tehdä päätöksiä omasta kehostaan ja tulevaisuudestaan.

Kun naiset ja tytöt voivat tehdä perustavanlaatuisia valintoja omasta kehostaan, heidän itsemääräämisoikeuden lisäksi myös terveys ja koulutus, tulotaso ja turvallisuus paranevat. Nämä kaikki lisäävät osaltaan maailman oikeudenmukaisuutta ja ihmisten hyvinvointia, mikä taas hyödyttää kaikkia ihmisiä.

Kuva Kaisei Nanke